

Харченко Валерій Сергійович

*студент заочної форми навчання
групи І-КМ-4 Національної академії
внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Чижов Денис Анатолійович

*кандидат юридичних наук, доцент
кафедри конституційного права та
прав людини Національної академії
внутрішніх справ*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ КУРСУ УКРАЇНИ НА ЧЛЕНСТВО В ЄС

Дослідження окремих аспектів процесу реалізації курсу України на членство в Європейському Союзі є дуже актуальним. Це питання має велике значення для України, оскільки вступ до ЄС може мати вагомий вплив на політичну, економічну та соціальну сфери країни. Аналіз такої теми може допомогти визначити конкретні завдання та виклики, з якими зіштовхнеться Україна у процесі реалізації свого європейського курсу, може розкрити необхідність проведення реформ у різних галузях, виявити фактори, що сприяють або гальмують процес інтеграції, а також з'ясувати вплив цього процесу на різні сфери українського суспільства.

Отже, загалом, дослідження теми окремих аспектів реалізації курсу України на членство в ЄС може допомогти вирішити ключові питання, пов'язані з цим процесом, і сприяти ефективній реалізації європейського курсу країни.

Особливого значення набули гарантії забезпечення національної безпеки в умовах євроінтеграції. Йдеться про загальні гарантії реалізації цього процесу, зокрема, як приклад, у випадку слідування Україною всіх встановлених умов для набуття членства в ЄС, Єврокомісія має позитивно оцінити всі докладені зусилля та ухвалити відповідне рішення. Умовно, це виглядає так: «дія – результат/відсутність дій – відсутність позитивного

результату». Аналогічно можна стверджувати й про адаптацію всіх безпеково-оборонних стандартів. У випадку їхнього повного застосування на території України та після інтеграції України до Спільної політики з безпеки й оборони (CSDP) з одного боку буде забезпеченою постійно діюча структурна співпраця, ефективне та оперативне реагування на геополітичні виклики сьогодення, а з іншого – можливість доступу до ринку європейської продукції, у тому числі безпекового та оборонного призначення, впровадження нових та інноваційних технологій. Однак конкретики щодо термінів, коли Україна отримає членство в ЄС немає, а отже – невідомо чи цей процес буде завершеним загалом. Тобто загальні гарантії забезпечення національної безпеки України в умовах євроінтеграції є розпливчастими та такими, що потребують уточнення. Своєю чергою конкретні гарантії є безпосередньо безпековими. Їхнє існування обумовлене обопільними зобов'язаннями: дотримання умов з однієї сторони, забезпечує сприяння та допомогу з іншої сторони. Наразі Україна разом із міжнародними експертами шукає оптимальну для себе модель безпекових гарантій. Цим опікується спеціальна група з питань міжнародних безпекових гарантій для України [1, с. 394].

Стан та проблеми реалізації регіональної політики України, розвитку регіонів та місцевого самоврядування дозволяє зробити узагальнюючий висновок про необхідність сформувати стійку модель системи управління на регіональному рівні на основі чіткого визначення і законодавчого закріплення розподілу повноважень і обов'язків між органами виконавчої влади та місцевого самоврядування. Основною метою державної регіональної політики України на сучасному етапі розвитку має бути створення умов, що дадуть змогу регіонам повністю реалізувати наявний потенціал, зробити максимальний внесок у національну економіку, здобути конкурентні переваги на зовнішньому ринку. За таких умов актуальним завданням є розробити концепцію забезпечення конкурентоспроможності регіону на етапі європейської інтеграції України, яка повинна включати такі напрями, як: – якість людського капіталу, розвиток економіки знань, їх роль у підвищенні рівня конкурентоспроможності регіону; – стратегія сприяння національним та

іноземним інвестиціям як найважливіший чинник підвищення конкурентоспроможності регіону; – подолання інституційної недосконалості у розвитку конкурентного середовища регіону; – розвиток торгівлі товарами та послугами як чинник підвищення рівня конкурентоспроможності регіону в умовах глобалізації; – напрями сприяння розвитку міжрегіональних господарських зв'язків і транскордонного співробітництва; – основні регіональні особливості та чинники конкурентоспроможності регіону в умовах глобалізації економіки; – унормування організаційно-правових засад регулювання розвитку регіонів, принципів та інструментів досягнення національних цілей, функцій регулювання розвитку регіонів [2, с. 122].

Основними принципами соціальної політики держави є соціальна справедливість, рівність та соціальна безпека. Завдання щодо практичної реалізації положень Конституції України в цій царині ставить перед суспільними науками, насамперед правознавством, завдання щодо проведення досліджень, які б сприяли розробці й подальшому втіленню в Україні оптимальної моделі соціальної, правової держави. Це потребує урахування сучасних тенденцій розвитку таких моделей у державах-членах Європейського Союзу, а також курсу на європеїзацію національних моделей соціальної, правової держави, їх «озеленення» (доповнення концепції демократичної, соціальної, правової держави принципом екологічної держави), запровадження понять «соціальне» і «екологічне» громадянство, гарантування прав соціально вразливих груп населення, зокрема осіб з інвалідністю, їх соціалізацію з метою входження України після набуття членства в ЄС до Європейського соціального простору. Прагнення України стати частиною прогресивного європейського простору не тільки географічно, а й з позицій спільності правових, політичних, соціальних та культурних засад потребує осмислення сучасного стану і характеристики перспектив інтеграції нашої держави в Європейський соціальний простір [3, с. 27].

В контексті прикладу управління ризиками безпосередньо суб'єктами господарювання можна навести норму Закону України «Про акціонерні товариства» від 27 липня 2022 року № 2465-IX, що був розроблений на

виконання зобов'язань України відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони щодо адаптації національного законодавства до законодавства ЄС щодо повноважень невиконавчого члена ради директорів (невиконавчий директор). Так, до його повноважень, окрім нагляду та контролю за діяльністю товариства вперше віднесено здійснення функції управління ризиками. Це положення відповідає загалом практиці країн Європейського Союзу [4, с. 115].

Функціонування зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом є однією зі стратегічних цілей двостороннього торговельно-економічного співробітництва сторін і є логічним продовженням позитивних тенденцій двосторонньої торгівлі в Україні. В останні роки ЄС вибрав Україну, що наблизить її до спільного ринку з ЄС, одного з основних експортних ринків і одного з головних джерел іноземних інвестицій. Це також призведе до кращих умов для українських підприємців, які бажають експортувати до ЄС, а також до зниження цін на продукцію ЄС для українських споживачів та компаній, які планують імпортувати проміжні продукти. Україна має великий потенціал як експортер сільськогосподарської та промислової продукції, а ЄС стає найбільшим ринком України для обох секторів. Важливим елементом економічного розвитку України є залучення великих іноземних інвестицій, а саме створення потужної сфери послуг. Це означає прогрес у здійсненні реформ в Україні, а також прагнення до більш тісного партнерства з Європейським Союзом. Зона вільної торгівлі покращує умови для інвестицій з країн ЄС в Україну шляхом створення більш прозорих і передбачуваних правил. Сприяючи торгівлі, вона допомагає створити нові зв'язки між компаніями ЄС та Україною, а також є частиною ширшої політики ЄС, спрямованої на створення стабільного та процвітаючого європейського сусідства. Наша політика сусідства має бути спрямована на забезпечення економічної інтеграції та процвітання сусідніх країн [5, с. 244].

У ст. 125 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС дається визначення та перелік фінансових послуг, до яких зокрема віднесено банківські та інші

фінансові послуги. Як відомо, надання банківських послуг тісно пов'язано з діяльністю банків, що впливає на всі сектори національної економіки та життєдіяльності суспільства. Сама діяльність банківської сфери багато у чому залежить від держави, а саме її зовнішньої, економічної, фінансової, валютної державної політики, правового регулювання та співпраці з міжнародними валютними інституціями, у тому числі, з європейськими валютними організаціями. Отже, співпраця України з європейськими валютними організаціями та правові основи такої співпраці, відіграють дуже важливу роль у євроінтеграційних процесах. І це стосується не тільки сфери фінансових послуг, включаючи банківські, а й інших сфер життєдіяльності українського суспільства. Це положення підтверджує і той факт, що відповідно до оцінок фахівців, рівень адаптації законодавства України до *acquis* ЄС у сфері банківського права є високим [6, с. 166].

Цінності України та європейських країн збігаються. Однак, здійснити політичну та культурну інтеграцію в європейський простір Україні не вдасться без впровадження ключових реформ, а це, в свою чергу, необхідно робити вже зараз, не чекаючи завершення війни. Так, початок процесу вступу до ЄС допоміг Україні стимулювати давно необхідні реформи та ініціативи [7, с. 45].

У процесі гнучкого секторального підходу ЄС до інтеграції України перед нашою країною не стоїть завдання вирішити все «тут і зараз», натомість перехід на стандарти ЄС відбувається поступово та виважено. Важливим елементом економічного розвитку України є залучення великих іноземних інвестицій, а саме створення потужної сфери послуг. Це означає прогрес у здійсненні реформ в Україні, а також прагнення до більш тісного партнерства з Європейським Союзом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Наконечна І. В. Гарантії забезпечення національної безпеки України в умовах євроінтеграції: аспект ідентифікації сутності. Київський часопис права. 2023. № 1. URL:

- <http://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/article/view/304> (дата звернення: 17.06.2023).
2. Лукашук Л. С. Нормативно-правове забезпечення публічних механізмів на регіональному рівні в умовах євроінтеграції. «Public Administration and Regional Development». 2023. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1149/1/%d0%9b%d1%83%d0%ba%d0%b0%d1%88%d1%83%d0%ba%20%d0%9b.%20%d0%a1.%20%d0%9d%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d0%be-%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%be%d0%b2%d0%b5%d0%b5.pdf> (дата звернення: 17.06.2023).
3. Процюк І.В. Інтеграція України в Європейський соціальний простір проблеми та перспективи. Problems of legality. 2023. URL: <http://plaw.nlu.edu.ua/article/view/274298> (дата звернення: 17.06.2023).
4. Пожоджук Т. Окремі аспекти забезпечення безпеки бізнесу в контексті євроінтеграційних процесів. 2023. URL: <http://hozpravoreposit.kyiv.ua/bitstream/handle/765432198/179/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%202.pdf?sequence=1&isAllowed=y&page=114> (дата звернення: 17.06.2023).
5. Левандівський О. Фінансова вигода у торгово-економічних відносинах України з ЄС. Вісник Хмельницького національного університету 2023, № 1. URL: [http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekonnew/2023/VKNU-ES-2023-N1\(314\).pdfpage=239](http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekonnew/2023/VKNU-ES-2023-N1(314).pdfpage=239) (дата звернення: 17.06.2023).
6. Шереметьєва О. Ю. Особливості правового регулювання євроінтеграційних процесів у валютно-фінансовій сфері в Україні. 2023. URL: https://www.fpmv.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/2022/kmvpp/MVMP-zbirnyk-confer-KUBG-13_January_2023.pdfpage=164 (дата звернення: 17.06.2023).
7. Миронов І.Є. Пріоритети та напрямки зовнішньої політики України на сучасному етапі. Молодий вчений. 2023. URL:

Чеханюк Леся Володимирівна
кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри
конституційного права та прав
людини

РОЗУМІННЯ ПРИНЦИПУ «ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА» В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Конституція України визначає європейську ідентичність українського народу, проголошує незворотність європейського та євроатлантичного курсу, а також декларує прагнення розвивати та зміцнювати демократичну, соціальну, правову державу [1].

Обравши європейський напрям розвитку, Україна позиціонує себе як демократична держава, в якій визнається і діє верховенство права. Однак на сучасному етапі стрімкого переформатування державотворчих процесів в нашій державі особливого значення набуває необхідність розробки нових шляхів подолання існуючих проблем теоретичного розуміння та практичного застосування принципу верховенства права (правовладдя).

Проблематика втілення верховенства права є предметом наукових досліджень, зокрема, таких відомих науковців, як В. Авер'янов, Л. Богачова, Ф. Гаєк, С. Головатий, П. Гуйван, В. Кернз, М. Козюбра, А. Колодій, В. Погорілко, С. Погребняк, А. Приймак, П. Рабінович та інші. Однак питання продовжує залишатися актуальним і дискусійним, адже наразі як у національній доктрині права, так і в судовій практиці не досягнуто єдиного підходу до розуміння сутності принципу верховенства права та змісту його структурних компонентів.

Закріплюючи на конституційному рівні європейський вектор розвитку нашої держави та одвічне прагнення українського суспільства наблизитися до загальноєвропейських цінностей, Україна активно намагається